

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Svéráz společného podniku v Rusku

Zatímco prognózy ekonomického vývoje obecně naznačují, že se český export směrem na západ může dostat do potíží, mnoho českých společností si tuto analýzu udělalo již před léty a s vědomím potenciálu obrovského ruského trhu se snaží opět postavit spálené mosty a investovat směrem opačným. Jak je to ale s ruským právem? A je společný podnik vhodnou volbou pro vstup na ruský trh?

Jak je všeobecně známo, vstup na ruský trh je v mnoha směrech odlišný od řady jiných zemí a je spojen s velkou byrokracií. Právě z těchto důvodů se společný podnik, ve kterém se spojí kapitál a zkušenosti zahraničního partnera s know-how ruské společnosti o místním trhu, často pro zahraniční investice jeví jako ideální. Aby nebylo vše příliš jednoduché, společný podnik v Rusku má řadu specifík, s nimiž je třeba počítat, ideálně před jeho založením.

Donedávna byla za hlavní nedostatek ruského korporátního práva ve vztahu ke společným podnikům považována nemožnost uzavření akcionářských dohod. Poměrně často bylo v této souvislosti citováno především rozhodnutí Federálního arbitrážního soudu Západosibiřského regionu z roku 2006 ve věci telekomunikačního operátora Megafon, že akcionářská dohoda regulující práva a povinnosti akcionářů ruské společnosti, uzavřená podle cizího práva, je neplatná pro rozpor s veřejným pořádkem Ruské federace, stejně tak jako rozhodčí doložka v takové akcionářské dohodě. V návaznosti na tlak investorů a právnické veřejnosti, ale i racionální iniciativu ze strany ruské justice a legislativy, došlo v roce 2009 k významné právní změně, která uzavírání akcionářských dohod po dlouhých letech čekání umožnila. Podle názorů odborné veřejnosti však na tuto reformu již nenavázala další opatření, která by v dostatečné míře zakládala odpovědnost osob, jež akcionářskou dohodu poruší, a proto zatím podle dostupné odborné literatury tato ujednání zůstávají spíše v rovině gentlemen'ských dohod.

Po účinnosti této klíčové novely na sebe plány na další významné změny nenechaly dlouho čekat a již v roce 2010 přišlo ruské Ministerstvo ekonomického rozvoje s plánem další podstatné reformy korporátního práva. Podle tohoto plánu mělo dojít k výrazné reformě práva akciových společností, když v případě schválení by hlavní změnou bylo vytvoření pouze jednoho druhu akciové společnosti namísto současných dvou. Nadto velké množství těžkopádných a nemoderních kogentních ustanovení mělo být nahrazeno novou dispozitivní úpravou, což by výrazně zvýšilo flexibilitu korporátního práva. Přes velké plány se však zatím tyto zlomové reformy přijmout nepodařilo a ruské právo obchodních společností se mění jen velmi pomalu. Z tohoto důvodu je zakládání společného podniku podle ruského práva nadále spojeno s nemalými riziky.

V této souvislosti je třeba říct, že ani poslední soudní praxe zatím příliš nepřispívá k jednoznačnému

využití akcionářských dohod, kdy například Arbitrážní soud m. Moskvy nadále setrval spíše na restriktivním pojetí akcionářských dohod, a poukazoval na rozpory akcionářských dohod s kogentní právní úpravou, od níž se strany nemohou odchýlit, a na potřebu ochránit práva všech společníků dotčené společnosti. U řady dotčených ustanovení je přinejmenším sporné, že takový rozpor je dán. Jde například o právo jen určitého společníka navrhnout kandidáty na funkce v určitých orgánech společnosti, nebo právo jednoho ze společníků nabídnout svůj obchodní podíl druhému společníku za cenu určenou podle předem stanoveného klíče, pokud valná hromada není schopna přijmout určitá rozhodnutí pro odlišné postoje obou společníků.

V souvislosti s výše uvedeným partneři ve většině případů u společného podniku stále upřednostňují dvoustupňovou strukturu společného podniku, tj. založení společnosti s podíly partnerů v cizí jurisdikci (zdaleka nejvíce je využíván Kypr pro příznivý daňový režim, dále Lucembursko, Nizozemí nebo Britské panenské ostrovy, poměrně často také Německo, Spojené státy americké a Velká Británie), jejichž právní řád obvykle nabízí partnerům větší flexibilitu a právní jistotu. Struktura jednostupňová, kdy je entita představující společný podnik přímo založená podle ruského práva, je využívána pouze za výjimečných okolností, kde je vícestupňová struktura neefektivní nebo přímo vyloučena, např. při založení joint venture společně s ruským státním podnikem, podnikem s významným státním podílem, u nevelkých projektů nebo při existenci jiných podstatných právních, faktických nebo ekonomických okolností, které si takovou strukturu vyžadují.

Když už je společný podnik zakládán podle ruského právního řádu, zdaleka nejvíce využívanou právní formou je společnost s ručením omezeným, která je na rozdíl od ostatních forem společností, svázaných velkým množstvím kogentních ustanovení, poměrně flexibilní. To se projevuje například fakultativností dozorčí rady či možností společníků omezit práva statutárního orgánu, stejně tak jako flexibilnější úpravou vztahů mezi společníky ve stanovách. Za zmínku také stojí nízký minimální základní kapitál ve výši 10.000 rublů (přibližně 6.500, Kč) a skutečnost, že přes veškerou administrativní náročnost je společnost s ručením omezeným možné založit i za méně než jeden měsíc. Kromě této právní formy v Rusku je možné uvažovat ještě o založení uzavřené nebo otevřené akciové společnosti, které jsou však v případě společného podniku využívány spíše okrajově.

Přes řadu reforem, které posunuly ruské právo o významný krok kupředu a přiblížily jej tak standardu evropských zemí, místní jurisdikce dosud nenabízí dostatečnou flexibilitu a právní jistotu, kterou bychom si při realizaci významných investičních projektů představovali. Proto dosud většina investorů volí cestu postupu s opatrností a volí na první pohled složitější alternativu založení společného podniku podle práva státu, jehož právní systém takové možnosti nabízí, a uzavření rozhodčí doložky, která počítá s řešením sporů v zahraničí, ať už v rámci institucionálního rozhodčího řízení nebo rozhodčího řízení ad hoc. Tento postup již pro naprostou většinu investorů odpovídá představě, jak je možné svou investici efektivně právně zabezpečit a rizika spojená se vstupem na ruský trh tak minimalizovat na akceptovatelnou míru

Ivan Barabáš

Natalija Traurigová

[Havel, Holásek & Partners s.r.o.](#)
advokátní kancelář

Týn 1049/3
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 895 911
Fax: +420 224 895 980

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Zjednodušení rozvodového řízení – aktuální právní úprava vs. změny, které zavádí rozvodová reforma](#)
- [Ochrana klimatu a výroba zboží v roce 2024: uhlíkové clo a změny v emisních povolenkách](#)
- [Poskytování informací zadavatelem v zadávacím řízení](#)
- [Zásady pro spolupráci obcí s developery a možnost dohody na změně územního plánu](#)
- [Jak mohou firmy těžit z EU Taxonomie? Příklady konkrétních příležitostí ve třech sektorech](#)
- [Změny v bezplatných emisních povolenkách: na koho dopadnou a jak se na ně připravit?](#)
- [Investice do společné věci v nesezdaném soužití](#)
- [K povinnosti zaměstnance vrátit zaměstnavateli rozdíl mezi stálou a dosaženou mzdou při uplatnění konta pracovní doby](#)
- [Holdingy a zneužití práva při výplatě podílu na zisku.](#)
- [Technická novela zákona o zadávání veřejných zakázek vejde v účinnost už 16. 7. 2023](#)